

Nr 139.

Godkänd av första kammaren den 10 maj 1922.

Godkänd av andra kammaren den 10 maj 1922.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts under sjätte huvudtiteln gjorda framställningar om anslag till utförande av vissa fiskehamnar jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 44.)

Till Konungen.

Uti den till riksdagen den 7 januari 1922 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under tiden 1 januari—30 juni 1923 har Eders Kungl Maj:t under sjätte huvudtiteln, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 24 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden förstnämnda dag) att

dels till bestridande av kostnaden för utförande av de till fiskehamnsgrupp I hörande hamnbyggnader på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor;

dels för utförande av de till fiskehamnsgrupp II hörande hamnförbättringar i de norrländska kustlänen och Uppsala län på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisa ett reservationsanslag av 250,000 kronor;

dels ock besluta, att ifrågakvarande anslag må för avsedda ändamål, enligt de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t må finna gott meddela, användas under villkor om kostnadsfri upplåtelse ej mindre av själva området för hamnarna än även av det område i land, som med hänsyn till

den rörelse, som är avsedd att bedrivas i hamnarna, bör avseändras för det gemensamma behovet.

I sammanhang med Eders Kungl. Maj:ts ovanberörda förslag har riksdagen till behandling förehaft dels två motioner, vari sammanställande hemställts om byggandet av ett lämpligt antal vågbrytare å ön Hasslö i Blekinge skärgård, i stället för den fiskehamn, som enligt riksdagens tidigare beslut skulle där komma till utförande; dels ock ytterligare en motion vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att såsom tillägg uti den befintliga planen för fiskehamnarnas utbyggande upptaga behöfvlig muddring i hamnen vid Hönö-Klåva.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 10 mars 1922 avlåten proposition (nr 132), under återopande av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att för påbörjande under år 1922 av arbetena med iständsättande av Barsebäcks hamn i huvudsaklig överensstämmelse med av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagd plan må, mot framdeles skeende återbetalning enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder, användas erforderligt belopp av de reservationsanslag å tillhopa 1,000,000 kronor, som riksdagen på tilläggsstat för år 1921 och på extra stat för år 1922 anvisat för till fiskehamnsgrupp II hörande hamnförbättringar.

Efter tidpunkten för framläggandet av fiskehamnskommissionens förslag har till utförande av fiskehamnar anvisats sammanlagt 12,768,000 kronor. I denna summa ingår dock icke vad som under de senaste åren beviljats till muddringshamnar, tillhopa 1,000,000 kronor. Förstnämnda för åren 1912—1922 beviljade belopp, 12,768,000 kronor, beräknas vara tillräckligt för täckande av byggnadskostnaderna, förutom för redan helt eller åtminstone i huvudsak redan färdigställda 9 hamnar, till ytterligare 2 å 3 hamnanläggningar. Enligt den uppgjorda planen återstå alltså, muddringshamnarna oräknade, icke mindre än omkring 15 hamnanläggningar, vartill anslag ännu icke anvisats.

Med hänsyn till de betydande kapitalutlägg, som dessa nya anläggningar inom grupp I enligt den sålunda vunna erfarenheten medföra och särskilt i betraktande av nu rådande depression, som i och för sig gör stora inskränkningar med avseende å statsutgifterna nödvändiga, har det syntts riksdagen, att ett fullföljande av ovannämnda plan i hela dess omfattning med all sannolikhet kan väntas komma att medföra anslagskrav, som åtminstone under den närmaste framtiden icke kunna tillgodoses i den utsträckning, som tidigare varit avsett.

Ytterligare bör uppmärksammas, hurusom de ursprungliga planerna

till ifrågavarande hamnanläggningar uppgjorts under förutsättningar, som delvis icke längre torde kvarstå. I fråga om metoderna för bedrivande av fisket är det sålunda att märka, att större fiskefartyg numera komma till användning än som tidigare varit fallit. Detta förhållande kan, såsom av den rörande hamnen vid Hönö-Klåva väckta motionen bestyrkes, komma att inverka på frågan om storleken och djupet av hamnanläggningarna, delvis i fördyrande riktning. Å andra sidan hava säkerligen å vissa platser inträtt förändringar med avseende å befolkningens storlek, dess yrkesförhållanden m. m., vartill man ej heller kan underlåta att taga hänsyn.

Nu angivna omständigheter såväl beträffande det allmänna tidsläget som ock i övrigt synas riksdagen motivera, att det toges under överbägande, huruvida samtliga tidigare planerade hamnanläggningar böra komma till utförande eller om icke vissa inskränkningar i det uppgjorda byggnadsprogrammet böra företagas.

I vissa fall lärer vidare vara påkallat att taga under förnyad omprövning möjligheterna att genom föreuklingar åstadkomma en nedsättning av byggnadskostnaderna utan eftergivande av kraven på hållbarhet och motståndskraft mot sjö och vind. I sistnämnda hänseende bör dock icke förbises, hurusom erfarenheten från äldre hamnbyggnadsarbeten givit vid handen, att man genom ett för svagt byggnadssätt lätt kan riskera hela arbetets ödeläggelse genom de påfrestningar, för vilka anläggningarna enligt sin natur äro utsatta.

Det synes alltså riksdagen att en utredning i nu angivna hänseenden bör komma till stånd. Även om vid densammans företagande frågan om det tekniska utförandet av fiskehamnarnarna bör vinna beaktande, torde utredningen dock i huvudsak böra inriktas på att åstadkomma ett bedömande ur allmän ekonomisk synpunkt av behovet av hamnars anläggande å de olika platserna, varvid särskilt bör uppmärksammas nödvändigheten av, att byggnadskostnaderna komma att stå i rimlig proportion till den framtida nyttan av respektive anläggningar.

Den undersökning, om vars företagande riksdagen således ansett sig böra göra framställning, skulle, såsom av det ovan sagda framgår, närmast avse de större fiskehamnsanläggningarna inom grupp I. I den mån så befinnes lämpligt, bör givetvis hinder icke möta mot att undersökningen utsträcker att omfatta även muddringshamnarna och de möjligheter, som beträffande jämväl dessa hamnförbättringar kunna föreligga att, utan åsidosättande av skäligen krav på deras verkställande inom rimlig tid, nedbringa statens utgifter även för denna grupp av anläggningar.

Beträffande därefter den nu föreliggande frågan om arbetenas bedrivande å hamnanläggningarna inom grupp I under den närmaste tiden

har det synts riksdagen att, även om, såsom av det ovan sagda framgår, en revision av planerna för desamma enligt riksdagens mening bör företagas, det dock måste anses förhastat att avbryta de arbeten, som redan igångsatts och som nått över det förberedande stadiet. De anläggningar, som sålunda avses, äro Hällevik, Gislöv och Smögenholmarna, vartill nu, i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framlagda särskilda förslag, skulle komma Barsebäcks hamn.

Vad särskilt sistnämnda hamn angår, får riksdagen anföra, att det synts riksdagen av förhållandena påkallat, att denna hamnanläggning snarast iståndsättes. Ett dröjsmål härmed skulle, såsom av utredningen framgår, lätt kunna medföra, att byggnadsarbetet avsevärt försvårades och fördröjades genom nya ras. Vid en inom riksdagens vederbörande utskott företagen granskning av de uppgjorda planerna och kostnadsberäkningarna för arbetena vid Barsebäck, vilka beräkningar sluta på ett totalbelopp av 744,000 kronor, har dock den sålunda antagna totalkostnaden synts vara hög. Innan Eders Kungl. Maj:ts medgivande till arbetenas igångsättande lämnas, bör enligt riksdagens mening tagas under omprövning, huruvida icke, utan åsidosättande av tillbörliga krav på anläggningens framtida hållbarhet, kostnaderna för densamma kunna nedbringas. Vid den undersökning rörande möjligheterna att för ifrågavarande hamnbyggnad åstadkomma en lägre byggnadskostnad än den nu antagna, som sålunda bör företagas, kan det måhända visa sig lämpligt att införskaffa entreprenadanbud från enskilda firmor på ifrågavarande område.

Vad själva anslagsfrågan beträffar har riksdagen ansett, att det för hamnanläggningarna inom grupp I för första halvåret 1923 äskade beloppet, 500,000 kronor, bör ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande. Ifrågavarande belopp utgör endast hälften av vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ursprungligen begärt, och möjligheterna att med detta anslag åstadkomma ett planmässigt bedrivande av ifrågavarande hamnbyggnadsverksamhet begränsas ytterligare, därest såsom nu avses, anläggningen vid Barsebäck skulle påbörjas tidigare än som förut beräknats.

Icke heller det för muddringshamnarna begärda anslaget, 250,000 kronor, har givit riksdagen anledning till erinran. Såsom av utredningen framgår, understiger det väsentligt icke blott den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nu begärda anslagssumman utan även vad som ansågs böra beviljas i den plan för dessa hamnförbättringar, som förelades 1921 års riksdag.

Vad till sist angår de i ämnet motionsvis gjorda framställningarna, vill riksdagen framhålla, att desamma avse spörsmål, vilka lämpligen böra

upptagas till närmare granskning i sammanhang med den allmänna utredning rörande de olika fiskehamnarna, vilken riksdagen ansett böra äga rum.

Under återopande av vad riksdagen sålunda anfört, får riksdagen ej mindre anmäla, att riksdagen

dels till bestridande av kostnaden för utförande av de till fiskehamnsgrupp I hörande hamnbyggnader på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor;

dels för utförande av de till fiskehamnsgrupp II hörande hamnförbättringar i de norrländska kustlänen och Uppsala län på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisat ett reservationsanslag av 250,000 kronor;

dels beslutat, att ifrågavarande anslag må för avsedda ändamål, erligt de närmare föreskrifter Eders Kungl. Maj:t må finna gott meddela, användas under villkor om kostnadsfri upplåtelse ej mindre av själva området för hamnarna än även av det område i land, som med hänsyn till den rörelse, som är avsedd att bedrivas i hamnarna, bör avsöndras för det gemensamma behovet;

dels ock medgivit, att för påbörjande under år 1922 av arbetena med iståndsättande av Barsebäcks hamn i huvudsaklig överensstämmelse med av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagd plan må, mot framtida skeende återbetalning enligt i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 10 mars 1922 angivna grunder, användas erforderligt belopp av de reservationsanslag å tillhoppa 1,000,000 kronor, som riksdagen på tilläggsstat för år 1921 och på extra stat för år 1922 anvisat för till fiskehamnsgrupp II hörande hamnförbättringar;

än även anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte i huvudsaklig överensstämmelse med ovan angivna riktlinjer låta verkställa utredning rörande statens fiskehamnsbyggnadsverksamhet och de ekonomiska förutsättningarna för densamma.

Stockholm den 10 maj 1922.

Med undersåtlig vördnad.